

OLIMPIADA DE LINGVISTICĂ
FAZA JUDEȚEANĂ
Clasele IX–XII
16 martie 2013

REZOLVARE

SUBIECTUL 1

a. Verbele din text sunt:

- (1) *brulas* = ard
- (2) *estingi* = a stinge
- (3) *ne povas* = nu pot
- (4) *malaperu* = piară
- (5) *revenu* = vino!
- (6) *morti* = a muri
- (7) *povu* = să pot
- (8) *redonu* = redă!

b. Din secvențele din esperanto traduse în română se pot extrage următoarele reguli:

- infinitivul se marchează prin sufixul *-i* (*dom-i, rid-i*); astfel, se pot recunoaște în textul poeziei formele de infinitiv *estingi* și *morti*;
- indiferent de persoană, prezentul se marchează prin sufixul *-as* (*sci-as, hav-as, dom-as*); se pot recunoaște formele *brulas* și *nepovas*;
- forma de conjunctiv și cea de imperativ se marchează prin sufixul *-u* (*am-u, parol-u*); astfel, se pot recunoaște formele de imperativ *malaperu* și *redonu*, precum și forma de conjunctiv *povu*.

c. Traducerile:

- (1) tu vei fi iubită = vi estos amata
- (2) el să fie iubit = li estu amata
- (3) el să fi fost iubit = li estu amita
- (4) ochi triști = okuloj tristaj
- (5) Stingeți focul! = Vi estingu fajron!

d.

● Din traducerile oferite se pot extrage următoarele informații pentru (1)-(3):

- pronumele personal corespunzător lui *tu* este *vi* (*vi havis*);
- viitorul se formează cu sufixul *-os* (*paral-os*);
- verbul corespunzător lui *a fi* este *esti* (*est-as* este forma de indicativ prezent, iar sufixul de infinitiv deja identificat este *-i*)
=> forma de viitor a verbului *a fi* (= vei fi) este *estos*;
- modul de formare a conjunctivului a fost deja identificat – sufixul *-u*
=> forma de conjunctiv a verbului *a fi* (= să fie, să fi fost) este *estu*;
- problema constă în extragerea regulii de formare a participiului care să traducă formele *iubită* și *iubit* din română; din exemplele oferite, se poate observa că în esperanto există cel puțin două forme de participiu, formate cu sufixele *-ata* și *-ita* (*vid-ata* și *vid-ita*);

prin analizarea exemplelor *mi estas vidata* și *mi estas vidita* și a traducerilor acestora se observă că diferența de timp din traducere (*sunt văzut/văzută* vs *am fost văzut/văzută*) este dată de diferența dintre cele două forme de participiu; de aici rezultă că *-ata* este sufixul de participiu prezent, iar *-ita* este sufixul de participiu trecut (perfect); din aceleași exemple se observă că participiul are aceeași terminație (aceleași sufix) indiferent de genul subiectului.

● Din traducerea poeziei de Eminescu se pot extrage informațiile pentru (4)-(5):

- *Nessus* = *Nesso*

- *Hercul* = *Herkulo*

- *nepăsare tristă* = *sensento trista*

- *venena* = *înveninat*

=> *o* este terminația (desinența) de singular a substantivelor, indiferent de gen;

=> *a* este terminația (desinența) de singular a adjectivelor, indiferent de gen;

- *ochii tulburători* = *okuloj skuaj*

=> pluralul substantivelor se formează cu desinența de singular *o* + desinența *-j*

=> pluralul adjectivelor se formează cu desinența de singular *a* + desinența *-j*

- forma *fajr-o-n* = acuzativul substantivului *fairo* (cu funcția de complement direct) se marchează prin desinența *-n*;

- regula de formare a imperativului, cu sufixul *-u*, a fost extrasă mai sus;

- din datele inițiale (*vi havis* = tu ai avut, voi ați avut), se observă că *vi* este forma de pronume personal pentru persoana a II-a atât la singular, cât și la plural.

SUBIECTUL 2

a.

Substantive – caz N	Adjective – caz N
ezers – <i>lac</i>	silts/silta – <i>cald</i>
lauva – <i>leu</i>	melns/melna – <i>negru</i>
krāsns – <i>cuptor</i>	liels/liela – <i>mare</i>
kafija – <i>cafea</i>	sarkans/sarkana – <i>roșu</i>
putns – <i>pasăre</i>	
pils – <i>castel</i>	
Jūra – <i>mare</i>	
Lapa – <i>frunză</i>	
kalns – <i>munte</i>	

b.

Gen 1: jūra, kafija, lapa, krasns, pils

Gen 2: ezers, lauva, putns, kalns

– Pentru a grupa substantivele *Gen 1* și substantivele *Gen 2*, formăm perechile următoare:

silts ezers silta jūra liels ezers lauva, putns liela krasns krasns, kafija, melns lauva melna kafija sarkans putns sarkana pils	- din forma adjectivului putem grupa: adjectiv terminat în <i>-s</i> → ezers, adjectiv terminat în <i>-a</i> → jūra, pils
---	--

– Pentru că au mai rămas două substantive negrupate, apelăm la formele de genitiv. Astfel, avem perechile:

<u>lielas</u> <u>jūras</u> <u>sarkana</u> <u>ezerā</u>	- forma de genitiv: <i>-as</i> - forma de genitiv: <i>-a</i>
---	---

- din observațiile de mai sus știm că formele de nominativ sunt *jura* și *ezers*; de asemenea, am observat că substantivul *jūra* este precedat de un adjectiv cu forma *silta*, în timp ce substantivul *ezers* este precedat de un adjectiv cu formă diferită, *silts*; așadar, cele două substantive au gen diferit. De aici rezultă că pentru forma de genitiv, pentru substantivele din categoria *jūra*, se înlocuiește *-a* cu *-as*, iar pentru substantivele din categoria *ezers*, se înlocuiește *-s* cu *-a*.

Astfel, dacă forma de genitiv este *liela kalna*, atunci forma de nominativ este *liels kalns*, așadar forma *kalns* face parte din categoria *ezers*. Forma de genitiv *sarkanas lapas* are corespondență în cazul nominativ, forma fiind: *sarkana lapa*.

Excepție!

- melns lauva — leu negru
- liela lauvas — leului mare

Substantivul *lauva* face parte din genul 2, deși se termină în *-a*, iar acest lucru este indicat de forma adjectivului, *melns*, pentru nominativ. La cazul genitiv, terminația specifică pentru genul 2 este *-a*, dar pentru că substantivul la nominativ se termină tot în *-a*, se folosește terminația *-as*, specifică genului 1, forma adjectivului fiind cea care dă genul substantivului.